

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
Запорізького національного університету
Ю.О. Каганов
2025 р.

ВИТЯГ

**з протоколу фахового семінару кафедри конституційного та
адміністративного права Запорізького національного університету
від 06.05.2025 р. № 10**

Присутні: д.ю.н., професор, декан юридичного факультету Запорізького національного університету Т.О. Коломоець, д.ю.н, професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Н.В. Верлос, д.ю.н., доцент, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету А.А. Шарая, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету С.М. Кушнір, доктор філософії у галузі права (PhD), доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету М.В. Титаренко, здобувач кафедри конституційного та адміністративного права В.М. Зломиного.

Головуючий: д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету В.К. Колпаков.

Секретар: доктор філософії у галузі права (PhD), старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Д.С. Євтушенко.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: обговорення основних наукових результатів дисертації Зломиного Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», для їх апробації та оцінки їх новизни, теоретичного та практичного значення.

СЛУХАЛИ: здобувач Зломиного В.М. про результати виконаного наукового дослідження.

Здобувач стисло навів основні наукові положення та теоретичні висновки, що стосуються дослідження організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. У подальшому доповідач акцентував увагу присутніх на отриманих ним результатах аналізу організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні, основних результатах дослідження генези, сучасного стану та тенденцій законодавчого регулювання, доктринальних досліджень організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

У продовження здобувач акцентував увагу на результатах досліджень щодо впровадження організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні та розробці науково обґрунтованих рекомендацій і пропозицій щодо його вдосконалення.

Доповідачем охарактеризовано структурно-функціональну складову організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні та визначено функціональний зміст організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. Принципи представляють собою систему основоположних засад, формуючи фундамент організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні, мета є основним орієнтиром розвитку, а її досягнення реалізується завдяки постановці завдань, котрі обумовлюють систему функцій організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

Автором визначено специфіку реалізації організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників фахового семінару.

Колпаков В.К., д.ю.н., професор: У чому полягає роль принципів організаційно-правової структури юридичної служби в органах місцевого самоврядування?

Зломинога В.М., здобувач: Дякую за запитання. Роль принципів організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування полягає у тому, що вони лежать в основі організації юридичних служб в системі місцевого самоврядування, виконують функціональну, нормативну та методологічну роль. Їхнє значення полягає в забезпеченні цілісності, ефективності та законності діяльності правового апарату місцевих органів влади.

Нормативно-орієнтуюча роль полягає у тому, що принципи організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування є методологічною основою для розробки положень про юридичні служби, визначення їх статусу, структури, повноважень. Вони орієнтують нормотворчу діяльність на дотримання єдиних стандартів правового забезпечення.

Інституціональна роль принципів організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування полягає у тому, що принципи забезпечують стабільність та організаційну цілісність юридичної служби, дозволяють впроваджувати єдині підходи до її побудови в різних територіальних громадах, формуючи уніфіковану систему правового супроводу.

Гарантійна роль принципів організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування проявляється у тому, що такі принципи, як законність, функціональна незалежність і професіоналізм, виступають гарантіями об'єктивності та неупередженості правової експертизи. Вони захищають юридичну службу від політичного або адміністративного тиску.

Регулятивна роль виражається у тому, що принципи задають межі й стандарти для внутрішньої діяльності юридичних служб: визначають способи комунікації з іншими структурними підрозділами, методи правового супроводження, регламентують внутрішній документообіг.

Оціночна роль принципів організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування дозволяють оцінювати якість діяльності юридичної служби, виявляти порушення в організації її роботи, надавати рекомендації щодо удосконалення правового забезпечення місцевого самоврядування.

Таким чином, принципи організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування виступають не просто декларативними засадами, а ключовими орієнтирами, які формують зміст і функціонування юридичних служб в органах місцевого самоврядування, сприяючи утвердженню правової держави на місцевому рівні. Дякую.

Верлос Н.В., д.ю.н., професор: Охарактеризуйте, будь ласка, функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування?

Зломинога В.М., здобувач: Дякую за запитання. Нами запропоновано таку класифікацію функцій юридичної служби в органах місцевого самоврядування:

1. Загальні функції, які є універсальними, тобто такими, що притаманні юридичним підрозділам у будь-яких органах публічної влади як державних, так і місцевих. Вони забезпечують базові правові механізми діяльності, зокрема: функція правового супроводу, яка сприяє забезпеченню юридично грамотного оформлення управлінських рішень, договорів, розпоряджень, проектів

нормативних актів; правоконтрольна функція – здійснення моніторингу та перевірки відповідності внутрішніх актів вимогам законодавства; консультативна функція – надання правових консультацій посадовим особам, депутатам, працівникам виконавчих органів; захисна (представницька) функція, а саме представництво інтересів органу місцевого самоврядування у судах, участь у правових спорах; інформаційно-аналітична функція заключається у відстеженні змін законодавства, підготовці аналітичних довідок, правових висновків, методичних матеріалів, освітня функція тощо.

2. Спеціальні функції, які відображають особливості правового статусу юридичної служби саме в контексті органів місцевого самоврядування. Вони залежать від специфіки муніципального рівня управління, децентралізації та взаємодії з громадою. До них доцільно віднести; функцію правового забезпечення діяльності місцевої ради та виконавчих органів; правову підтримку участі громади в управлінні; антикорупційну функцію; методичну підтримку внутрішніх підрозділів; функцію забезпечення нормативної єдності на місцевому рівні тощо.

Юридична служба в системі місцевого самоврядування виконує багатогранну функціональну роль, спрямовану на забезпечення законності, правової визначеності та ефективності управлінських процесів на місцевому рівні. У ході аналізу її діяльності встановлено, що функції юридичної служби доцільно поділяти на загальні та спеціальні, залежно від характеру та сфери їх реалізації.

До загальних функцій належать ті, що є універсальними для будь-якого органу публічного управління: правове супроводження діяльності, контроль за дотриманням законодавства, надання юридичних консультацій, представництво в судах, інформаційно-аналітичне забезпечення. Ці функції формують базовий правовий каркас, у межах якого здійснюється управлінська діяльність.

Спеціальні функції відображають унікальні особливості юридичної служби саме в органах місцевого самоврядування. Вони охоплюють правовий супровід рішень ради та виконавчих органів, методичну допомогу іншим підрозділам, участь у процесах громадської участі, реалізацію антикорупційних заходів. Ці функції сприяють адаптації правового супроводу до специфіки територіальних громад та умов децентралізації.

Таким чином, функції юридичної служби не обмежуються лише технічним виконанням правових завдань, а мають стратегічне значення для формування ефективної, демократичної та правової системи місцевого самоврядування. Їхня належна реалізація сприяє зміцненню правового порядку, підвищенню правової культури посадових осіб та правовому захисту інтересів територіальної громади. Дякую.

Курінний Є.В., д.ю.н., професор: Яке місце юридична служба органу місцевого самоврядування посідає у процесі модернізації місцевого врядування?

Зломиного В.М., здобувач: Дякую за запитання. Реформа місцевого самоврядування в Україні, що активно впроваджується з 2014 року у межах процесу децентралізації, обумовила необхідність не лише зміни структурно-функціональної моделі управління на місцях, а й суттєвого оновлення нормативно-правової основи, яка забезпечує ефективність, легітимність та прозорість цієї трансформації. У цьому контексті юридична служба органу місцевого самоврядування посідає ключове місце, оскільки її діяльність є гарантом правової визначеності управлінських рішень та реалізації принципу верховенства права на муніципальному рівні.

Однак, незважаючи на загальнодержавний курс на модернізацію місцевого врядування, нормативно-правова база діяльності юридичних служб лишається фрагментарною, малорозвиненою та значною мірою застарілою. Більшість положень щодо організації юридичної служби базуються на типових інструкціях та відомчих рекомендаціях, що не відповідають викликам сучасного адміністративного устрою, пов'язаним з утворенням нових територіальних громад, розширенням повноважень органів місцевого самоврядування та зростанням обсягів правового регулювання.

У нових умовах особливо актуальним є створення цілісної концепції нормативного регулювання діяльності юридичних служб на основі: єдності підходів до кадрового забезпечення; чіткого визначення функціональних повноважень; впровадження єдиних стандартів правової експертизи; уніфікації форм звітності та оцінки ефективності правової роботи.

Таким чином, реформа місцевого самоврядування має стимулювати перегляд та оновлення нормативної бази функціонування юридичних служб з метою їх трансформації з вузькоспеціалізованих підрозділів у повноцінні центри правового забезпечення діяльності громади. Лише за умови правового удосконалення можливо досягти сталого балансу між управлінською автономією громад і дотриманням загальнодержавних стандартів законності. Дякую.

Титаренко М.В., доктор філософії у галузі права (PhD): Які основні ознаки спеціального правового статусу юридичної служби?

Зломиного В.М., здобувач: Дякую за запитання. Основними ознаками спеціального правового статусу юридичної служби має визнаватися : функціональна спрямованість, що полягає у тому, що юридична служба не здійснює виключно управлінських чи адміністративних рішень, а забезпечує правову основу для їх прийняття; вторинність, але автономність – статус юридичної служби залежить від правового статусу ОМСВ, проте характеризується внутрішньо самостійним у межах делегованих завдань; обов'язкова участь у нормопроєктній, правозастосовній та правоконтрольній діяльності органу; підзвітність виконавчому органу, але з правом правового вето на акти, що не відповідають законодавству (через експертні висновки); нормативне підґрунтя, що базується на аналогії до положень про юридичні служби органів виконавчої влади та локальних актах. Дякую.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Коломоєць Т.О., а також д.ю.н., професор Верлос Н.В., д.ю.н., професор Курінний Є.В., д.ю.н., професор Кушнір С.М., доктор філософії у галузі права (PhD) М.В. Титаренко.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено **висновок наукового керівника доктора юридичних наук, професора Коломоєць Т.О.**, з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

Науковий керівник здобувача Коломоєць Т.О. вказала на те, що здобувач повною мірою опанувала освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня складова індивідуального плану роботи здобувача виконувалась вчасно та із досягненням високих результатів вивчення навчальних дисциплін, із активною участю здобувача у внутрішній академічній мобільності, одержання знань у неформальній освіті, із поєднанням навчання в аспірантурі. Як наслідок, Зломиного В.М. здобув теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових, новаційних ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, достатньою мірою оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, що підтверджується проведенням ним власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Неухильно дотримуючись високих стандартів академічної та професійної доброчесності, здобувачем опрацьовано значну кількість наукових, нормативно-правових та інших джерел, які стосуються теми дисертаційного дослідження.

Науковий керівник особливо відзначила наполегливість здобувача, його активність та цілеспрямованість. Здобувач яскраво та послідовно демонстрував прагнення до вироблення орієнтованих на практичне застосування в умовах сучасних реалій теоретичних концепцій та прикладних законодавчих рішень, підкріплених належним науковим обґрунтуванням. Зміст дисертації відображає здійснення здобувачем критичного переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. У процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи, дослухаючись до загальних настанов наукового керівника, здобувач виявив високий ступінь самостійності під час започаткування, планування, реалізації та коригування процесу наукового дослідження. Активним було залучення здобувача до виконання науково-дослідних завдань у рамках планів діяльності Навчально-наукової лабораторії дослідження проблем службового права НАПрН України, яка функціонує на базі Запорізького національного університету, до виконання комплексних наукових досліджень, які виконуються на кафедрі конституційного та адміністративного права, а саме: «Організаційно-правові механізми забезпечення відбудови повоєнної України в умовах інтеграції до Європейського Союзу» (номер державної реєстрації: 0123U001864).

За результатом виконання дисертаційної роботи є всі підстави вважати, що наукова робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних наукових досліджень, яке присвячено організаційно-правовій структурі та функціональному призначенню юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. У роботі наведено положення, висновки та рекомендації, що характеризуються науковою новизною.

Зважаючи на вищевикладене, науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Коломоєць Т.О. вважає, що наукова кваліфікація Зломиноги В.М. відповідає вимогам, що пред'являються до здобувача ступеня доктора філософії, а дисертація «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення» може бути рекомендована до прийняття до розгляду спеціалізованою вченою радою.

Долучившись до **обговорення основних наукових результатів** дисертації, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету **Верлос Н.В.** відзначила, що здобувачу вдалося чітко виокремити фактори, які актуалізують виконання дисертаційного дослідження, присвяченого аналізу організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. Здобувачем аргументовано, що задля забезпечення інституційної спроможності ЮС ОМС є доцільним: законодавче визначення статусу юридичної служби як незалежного підрозділу в структурі органу влади; надання службам повноважень, зокрема права ініціювати перегляд рішень у разі їхньої правової сумнівності; впровадження процедур професійної атестації, підвищення кваліфікації, а також етичного контролю юрисконсультів ОМСВ; розроблення стандартів взаємодії юридичних підрозділів із зовнішніми правоохоронними, наглядовими та судовими органами. Попри наявність наукових напрацювань у відповідному напрямку, наукова проблематика організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні є малодослідженою на рівні наявних комплексних досліджень.

Висловлюючи свою позицію щодо наукового рівня дисертації, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету **Кушнір С.М.** зазначив, що дисертаційна робота Зломиноги В.М. характеризується класичним академічним підходом до розгляду питань, винесених в якості розділів та підрозділів дисертації. Автор не просто погоджується із певними позиціями, він коректно полемізує, коректно критикує, наводить власні аргументи на підтвердження чи спростування тієї чи іншої позиції. Імпонує підхід та мотивування наведеного здобувачем підходу до основних шляхів удосконалення організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні в розрізі правового регулювання, правозастосування та подальшого моніторингу і оцінки.

Позитивними характеристиками наукового дослідження здобувача, що

дістали схвальний відгук д.ю.н, професора, професора кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету **Курінного Є.В.**, є належним чином здійснена структурованість дисертації, яка забезпечує послідовне ґрунтовне дослідження організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. Здобувач системно підійшов до формулювання концептуальних засад організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: узагальнив становлення організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні, теоретичні основи та доктринальні напрацювання з відповідної тематики, надав адміністративно-правову характеристику механізму організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні, з визначенням принципів, функцій, мети, завдань та інструментів організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні. Здобувач дійшов висновків, щодо доцільності внесення змін до чинного законодавства України з метою підвищення ефективності діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування України, зокрема, до: Закону України «Про запобігання корупції» задля уніфікації теоретичних та практичних підходів до регулювання правового статусу юридичних служб органів місцевого самоврядування; до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» задля наділення сільського, селищного, міського голову повноваженнями із створення патронатної служби задля підвищення інституційної спроможності юридичного супроводу діяльності ради; до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 «Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади» задля нормативного закріплення поширення його положення на ЮС ОМС до моменту розробки Типового положення про ЮС ОМС; доповнення пункту 10 підпунктом 25 Постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 шляхом наділення ЮС ОМС повноважень із проведення просвітницьких заходів задля підвищення рівня правової освіти населення регіону.

Крім того, Курінний Є.В. звернув увагу на наявність підтверджень достатньої апробації результатів досліджень здобувача, а саме 8 опублікованих наукових праць, серед яких: 4 наукові статті та 4 тези доповіді на наукових, науково-практичних конференціях, які й оприлюднюють для широкого загалу результати наукового пошуку Зломиноги В.М.

УХВАЛИЛИ:

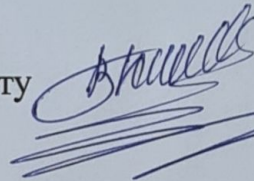
1. Визнати, що результати дисертації Зломиноги Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та

перспективи вдосконалення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Рекомендувати рецензентам д.ю.н, професору Є.В. Курінному, доктору філософії (PhD) у галузі права Д.С. Євтушенку під час проведення попередньої експертизи результатів дисертації Зломиного Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), взяти до уваги підсумки цього фахового семінару.

Головуючий:

д.ю.н., професор,
завідувач кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізького національного університету

Валерій КОЛПАКОВ

Секретар:

доктор філософії у галузі права (PhD),
старший викладач кафедри
конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

Дар'я ЄВТУШЕНКО

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Зломиноги Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Зломиноги Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана у Запорізькому національному університеті. Тема дисертації затверджена на засіданні науково-технічної ради Запорізького національного університету (протокол № 04 від 21 листопада 2023 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Зломиноги Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення» Вченою радою Запорізького національного університету визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі юридичного факультету Запорізького національного університету та призначено двох рецензентів:

- 1) професора кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук, професора Є.В. Курінного;
- 2) старшого викладача кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету, доктора філософії (PhD) у галузі права Д.С. Євтушенко.

1. Ступінь актуальності теми дисертації

Здобувачем вмотивовано обґрунтовано актуальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

Актуальність теми дослідження визначається постійною потребою в створенні умов для резильєнтності конституційних засад, якими проголошено Україну демократичною, соціальною, правовою державою. На сучасному етапі розвитку державності України ключовим напрямом публічного адміністрування є розбудова ефективного та правового місцевого самоврядування, що відповідає європейським стандартам, забезпечує права громадян і створює умови для сталого розвитку територіальних громад. У

цьому процесі юридичні служби органів місцевого самоврядування відіграють стратегічну роль, оскільки саме вони забезпечують правову підтримку управлінських рішень, контроль за дотриманням законодавства, антикорупційну превенцію, супровід адміністративних процедур.

Водночас відсутність комплексного нормативного регулювання організаційної структури та функцій юридичних підрозділів, розбіжності у практиках правового супроводу в органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також виклики, що постають у контексті децентралізації, цифровізації та воєнного стану, виявляють окремі проблеми ефективності та професійності правового забезпечення діяльності місцевої влади.

Доцільно констатувати, що незважаючи на значну кількість досліджень у галузі службового, муніципального, адміністративного та конституційного права, в рамках окремих наукових досліджень були проаналізовані лише загальні або суміжні питання організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні, зокрема у працях таких вчених, як В.Б. Авер'янов, Т.О. Коломоєць, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, М.Ю. Віхляєв, Р.А. Калюжний, О.В. Кузьменко, М.П. Кучерявенко, Є.В. Курінний, Ю.О. Легеза, Ю.А. Волкова, В.К. Колпаков, Т.О. Карабін, Я.В. Лазур, Н.Б. Писаренко, та ін.. та інших. Тому питання функціонування юридичних служб в органах місцевого самоврядування нашої держави залишаються недостатньо вивченими, чим й зумовлена актуальність даного дослідження, яке спрямоване на поєднання теоретичних засад, аналізу правозастосовчої практики та формування пропозицій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму функціонування юридичних служб органів місцевого самоврядування в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942; Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, схваленого Постановою Верховної Ради України від 04 червня 2015 р. № 509-VII. Проблематика дисертації виходить з положень Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 р. № 722, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 рр.» від 5 серпня 2020 р. № 695.

Дисертацію виконано в межах планової теми науково-дослідної роботи кафедри.

Внесок здобувача полягає у виявленні сутності організаційно-правової структури та функціонального призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у національній юриспруденції комплексних наукових досліджень, присвячених здійсненню характеристики організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових положень, рекомендацій і висновків, зокрема:

уперше:

- аргументовано, що задля забезпечення інституційної спроможності ЮС ОМС є доцільним: законодавче визначення статусу юридичної служби як незалежного підрозділу в структурі органу влади; надання службам повноважень, зокрема права ініціювати перегляд рішень у разі їхньої правової сумнівності; впровадження процедур професійної атестації, підвищення кваліфікації, а також етичного контролю юрисконсультів ОМС; розроблення стандартів взаємодії юридичних підрозділів із зовнішніми правоохоронними, наглядовими та судовими органами;

- обґрунтовано доцільність розробки Типового положення про юридичну службу в органах місцевого самоврядування, яке буде затверджено Кабінетом Міністрів України та формалізує питання діяльності юридичної служби в органах місцевого самоврядування в мирний час та окреслить особливості такої роботи під час дії воєнного стану;

- визначено за доцільне розширити розуміння функціонального призначення юридичних служб органів місцевого самоврядування, що з врахуванням їх територіальної доступності здатні забезпечити реалізацію завдань із надання безоплатної первинної правничої допомоги населенню регіону, потреба в отриманні якої актуалізується в умовах воєнного стану та в умовах повоєнної відбудови;

удосконалено:

- науково-теоретичні положення щодо принципів організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування, які класифіковано на загальні та спеціальні, що дає змогу не лише систематизувати підходи до організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування, але й забезпечити ефективне функціонування цих структур у динамічному правовому середовищі місцевого самоврядування;

- визначення положень щодо функціонального призначення юридичної служби, яке не обмежується лише технічним виконанням правових завдань, а має стратегічне значення для формування ефективної, демократичної та правової системи місцевого самоврядування, а їх належна реалізація сприяє зміцненню правового порядку, підвищенню правової культури посадових осіб та правовому захисту інтересів територіальної громади;

- наукові підходи до класифікації повноважень юридичних служб органів місцевого самоврядування, що здійснюються у правових (прийняття адміністративних актів (рішень); укладення різних видів договорів

(господарсько-правових, цивільно-правових, адміністративних); вчинення інших юридично значимих дій) та організаційно-управлінських формах (інституційні дії та оперативно-господарські функції);

набули подальшого розвитку:

– аналіз практики діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування, що дозволив засвідчити, що в багатьох випадках вони виконують переважно консультативну або адміністративно-супровідну функцію, тоді як їхній потенціал у сфері правотворчості, стратегічного аналізу, правової освіти та виховання, а також правового моніторингу використовується недостатньо, що обмежує їхню роль як повноцінного суб'єкта правозабезпечення на місцевому рівні;

– аргументація доцільності внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції», до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 «Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та можуть бути використані в таких напрямках:

– *науково-дослідній діяльності* – висновки та пропозиції щодо встановлення організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування;

– *правотворчій діяльності* – у процесі підготовки пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства України щодо забезпечення ефективності організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування;

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення напрямів організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування;

навчальному процесі – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Службове право», «Муніципальне право» у процесі підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей та наукових повідомлень.

Зміст предмету дисертаційного дослідження визначили його методологічну основу, елементами якої є комплекс принципів наукового пізнання, методологічних підходів, філософських (світоглядних), загальнонаукових та спеціальноюридичних наукових методів. Застосування комплексного підходу дозволило дослідити принцип розумності в системі принципів адміністративно-процесуальних правовідносин.

В основу дослідження покладено діалектичний метод, що дозволило обґрунтувати авторський підхід до розуміння категорій «юридична служба», «принципи організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування» ін. (підрозділи 1.1., 1.2.). Визначення функцій організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування здійснено на підставі застосування методів аналізу та синтезу,

логічних умовиводів (підрозділ 1.3.). На основі порівняльно-правового методу покладено в основу здійснення характеристики нормативно-правової основи організації та діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування (підрозділ 1.4.). Системно-структурний метод та метод прогнозування покладено в основу оцінки ефективності реалізації повноважень юридичних служб в органах місцевого самоврядування, а також особливостей реалізації та перспектив вдосконалення організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування (підрозділи 2.1., 2.2., 2.3.).

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародно-правові акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, інші підзаконні нормативно-правові акти з питань організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування. Обґрунтування авторських висновків щодо встановлення напрямів забезпечення ефективності особливості реалізації організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування здійснено із застосування практику законодавчого врегулювання такої інституції у таких зарубіжних держав.

Теоретичне підґрунтя дослідження склали положення науки теорії права, адміністративного права, муніципального права, службового права, а також окремі положення теорії держави та права.

Емпіричну базу дослідження становлять дані щодо стану правового регулювання організаційно-правової структури діяльності юридичної служби в органах місцевого врядування.

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність).

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації.

В яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Зломинога В.М., Ніцевич О.В. Компетенція органів місцевого самоврядування як базис для функціонування їх юридичних служб: нормативно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 544–547. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/131>.
2. Зломинога В.М. Компетенція юридичних служб органів місцевого самоврядування: адміністративно-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 530–535. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.78>.
3. Зломинога В.М. Поняття та роль юридичної служби в органах місцевого самоврядування. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 4(86). С. 365–370. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.58>.
4. Зломинога В.М. Принципи організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування. *Право та державне управління*. 2024. № 4. С. 461–467. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.63>.

Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Зломиного В.М. Функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування. *Proceedings of the international scientific conference "The latest law developments"*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House "Baltija Publishing", 2024. P. 330–333. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-78>.

6. Зломиного В.М. До питання нормативно-правової основи організації та діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування. *Proceedings of the international scientific conference "Advances in law: the view of domestic and foreign scholars"*, Riga, the Republic of Latvia, October 3–4, 2024. Riga : Publishing House "Baltija Publishing", 2024. P. 345–349. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-90>.

7. Зломиного В.М. Напрями підвищення інституційної спроможності юридичних служб органів місцевого самоврядування: адміністративно-правовий аспект. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 481–483. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-131>.

8. Зломиного В.М. Юридичні служби органів місцевого самоврядування у системі суб'єктів надання безоплатної правничої допомоги. *Proceedings of the international scientific conference "Theoretical foundations of law, public management and practice of their application"*, Riga, the Republic of Latvia, December 25–26, 2024. Riga : Publishing House "Baltija Publishing", 2024. P. 304–307. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-74>.

Повнота опублікування результатів дисертації засвідчується таблицею 1.

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

№	Наукова публікація здобувача		Підрозділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
Наукові фахові видання України			
1.	Компетенція органів місцевого самоврядування як базис для функціонування їх юридичних служб: нормативно-правовий аспект	<i>Юридичний науковий електронний журнал</i> . 2025. № 3. С. 544–547.	п. 1.4
2.	Компетенція юридичних служб органів місцевого самоврядування: адміністративно-	<i>Право і суспільство</i> . 2025. № 1. С. 530–535.	п. 1.3

№	Наукова публікація здобувача		Підрозділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
	правовий аспект		
3.	Поняття та роль юридичної служби в органах місцевого самоврядування	<i>Держава та регіони. Серія: Право. 2024. № 4(86). С. 365–370.</i>	п. 1.1 п. 2.1
4.	Принципи організаційно-правової структури юридичних служб в органах місцевого самоврядування	<i>Право та державне управління. 2024. № 4. С. 461–467.</i>	п. 1.2

ВИСНОВОК

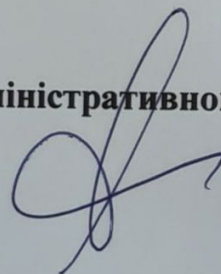
Ознайомившись із дисертацією Зломиного Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення» та науковими публікаціями, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертація Зломиного Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення» є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток правової науки.

2. Дисертація Зломиного Валерія Михайловича «Організаційно-правова структура та функціональне призначення юридичної служби в органах місцевого самоврядування в Україні: теорія, досвід та перспективи вдосконалення» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

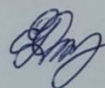
**професор кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор**

Євген КУРІННИЙ

Рецензент:

**старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету,
доктор філософії (PhD) у галузі права**

Дар'я ЄВТУШЕНКО